

بسمه تعالی

آموزش بررسی کم کاری تیروئید جهت مادران

آموزش سلامت همگانی

بیماری کم کاری تیروئید نوزادان، وضعیتی از کمبود هورمون تیروئید قابل درمان است که در صورت عدم تشخیص به هنگام و یا درمان نامناسب، می تواند موجب بروز عقب ماندگی شدید و اختلال در رشد کودک شود. عدم تشخیص و درمان مناسب و به هنگام بیماری در مبتلایان، بار بیماری سنگینی را بر خانواده و جامعه وارد می کند. در حالی که در صورت تشخیص به هنگام، درمان ساده، آسان، ارزان و موثر است. با غربالگری نوزادان و شناسایی بیماران و درمان مناسب آنان، عوارض جدی بیماری اتفاق نیفتاده و با حفظ ضریب هوشی طبیعی در بیمار، فردی مولد و سالم به جامعه تحویل داده می شود.

غربالگری با استفاده از نمونه خون خشک شده بر کاغذ فیلتردار

انجام نمونه گیری از پاشنه پا و استفاده از نمونه های خون خشک شده بر روی کاغذ فیلتر برای انجام آزمون غربالگری، عملی ترین روش در اجرای وسیع برنامه های غربالگری نوزادان است.

بهترین زمان غربالگری:

بهترین زمان روزهای ۵-۳ تولد تعیین شده است. دستورالعمل غربالگری در نوزادانی که در بخش NICU و یا دیگر بخشهای بیمارستان بستری هستند به شرح زیر است:

۱) نمونه گیری نوبت اول

نمونه گیری از پاشنه پای نوزاد بستری در روزهای ۵-۳ تولد

۲) نمونه گیری نوبت دوم

نمونه گیری از پاشنه پای نوزاد بستری در روزهای ۱۴-۸ تولد

موارد غربالگری مجدد (نوبت دوم) در نوزادان

در بهترین شرایط علمی و اجرایی برنامه غربالگری نوزادان و بدون توجه به آزمون غربالگری اولیه (T₄, TSH, T₄+TSH) حدود ۵٪ از نوزادان LBW مبتلا به کم کاری تیروئید ممکن است شناسایی نشوند.

• نوزادان نارس (تکرار غربالگری از پاشنه پادرفته های ۲ و ۱۰ تولد)

• نوزادان بسیار کم وزن (Very Low Birth Weight) (کمتر از ۱۵۰۰ گرم)

- نوزادان کم وزن (Low Birth Weight) (کمتر از ۲۵۰۰ گرم)
- دو و چندقلوها
- نوزادان بستری و یا با سابقه بستری در بیمارستان (هر بخشی از بیمارستان از جمله NICU)
- نوزادان با سابقه دریافت و یا تعویض خون
- نوزادانی که داروهای خاص مصرف کرده اند: مثل دویامین، ترکیبات کورتنی و ...
- نوزادانی که نتیجه آزمون غربالگری (نتایج آزمون اولیه TSH بر کاغذ فیلتر) آنان بین ۹/۹-۵ بوده است.
- در نوزادان کم وزن و پره ترم بستری در بخش NICU به صورت روتین در روزهای ۳ تا ۵ روزگی، ۱۴، ۴۲ و ۷۰ روزگی به طور کل در ۴ نوبت غربالگری انجام می شود.

مدیریت بیماری کم کاری تیروئید نوزادان

- بدنال مثبت شدن غربالگری در نوزاد مشکوک و پس از فراخوان فوری وی، آزمایشات تایید تشخیص انجام شده و در صورت مثبت شدن آزمایشات تایید تشخیص، بیمار مبتلا به کم کاری تیروئید نوزادان شناسایی میشود. همه نوزادان بیمار باید تحت مراقبت قرار گیرند و درمان در اسرع وقت شروع گردد. برای دستیابی به مراقبت مناسب و پیشگیری از بروز عوارض بیماری، انجام فعالیتهای زیر مورد نیاز است.

درمان

- هورمون تیروئید نقش بسیار مهمی در تمام مراحل تکاملی سیستم عصبی مرکزی ایفا میکند. بسیاری از فرآیندهای نمو مغزی حتی در دوران پس از تولد ادامه دارند و به طور کلی برای بدست آمدن ضریب هوشی نرمال مقادیر کافی از هورمون تیروئید، حداقل، تا ۳ سالگی مورد نیاز است. به همین دلیل هر چه مدت زمان کمبود هورمون تیروئید طولانی تر باشد، صدمه مغزی شدیدتر خواهد بود.

اهداف اصلی درمان

- هدف از درمان دستیابی به کنترل متابولیک مطلوب در اسرع وقت و پیشگیری از عوارض بیماری است و درمان در اتیولوژی
- مختلف یکسان می باشد. هدف درمان عبارتست از :
 - نرمال کردن غلظت سرمی T4 در مدت ۲ هفته
 - نرمال کردن غلظت سرمی TSH در مدت یک ماه
- درمان انتخابی در بیماری کم کاری تیروئید نوزادان، قرص لووتیروکسین است. فقط باید از فرم قرص لووتیروکسین استفاده کرد. بقیه اشکال دارویی لووتیروکسین توسط FDA تایید نشده و توصیه نمی شوند .
- درمان باید در اسرع وقت و توسط اولین پزشک در دسترس (اعم از عمومی، متخصص اطفال، غدد و داخلی) شروع شود.

تعدیل دوز لووتیروکسین

در اغلب نوزادان تحت درمان، با افزایش سن، دوز دارو افزایش مییابد. تعدیل دوز دارو باید به صورت جزئی **Minor Adjustment** (انجام گیرد. بهترین راهنما برای تنظیم دوز دارو، مقادیر سرمی TSH و T4 نوزاد و یا شیرخوار مبتلا است.

روش مصرف قرص لووتیروکسین

- رعایت نکات زیر به منظور ثبات در جذب لووتیروکسین و در نتیجه دستیابی به کنترل مطلوب ضرورت دارد.
- روش چک کردن تاریخ انقضای دارو به والدین آموزش داده شود.
- دارو باید بر اساس شرایط درج شده در بروشور نگهداری شده و نباید در حرارت بالا و در معرض نور خورشید قرارگیرد.
- یک بار در روز حداقل ۳۰ دقیقه قبل از تغذیه به بیمار خورانده شود. مصرف همزمان قرص لووتیروکسین با شیر
- مادر بلامانع است.
- قرصها را میتوان خرد کرده و در شیر مادر و یا آب حل نمود.

- حل کردن قرص و نگهداشتن آن برای روزهای دیگر اصلاً توصیه نمی شود.
- قرصهای لووتیروکسین را نباید با شیرخشکهای حاوی **Soy Protein** (مثل ایزومیل) مخلوط کرد یا همراه با ترکیبات آهندار به شیرخوار خورد، زیرا ترکیبات سویا و آهن ممکن است مانع جذب دارو شوند.
- مصرف قرص لووتیروکسین باید با مصرف ترکیبات کلسیم دار حداقل ۴ ساعت فاصله داشته باشد.
- مصرف قرص لووتیروکسین باید با مصرف داروهای آهندار ۱-۲ ساعت فاصله داشته باشد.
- در صورت استفراغ شیرخوار (در کمتر از نیم ساعت از مصرف دارو) می بایست مجدداً "دارو به وی خورانده شود.
- علایم درمان بیش از حد (**Overtreatment**) چون تاکی کاردی، عصبی بودن بیش از حد، اختلال در خواب و سایر یافته هایی مانند وزن نگرفتن و ...

منبع: برنامه کشوری غربالگری بیماری کم کاری تیروئید ۹۱
شماره تلفن بیمارستان:

۰۵۸۳۲۲۳۶۵۵۱ - ۴

سایت بیمارستان:

www.bentolhoda.nkums.ac.ir

کانال آموزش بیمار بیمارستان بنت الهدی:

[@bimarestan-bentolhoda](https://www.instagram.com/bimarestan-bentolhoda)

